

Covid-19 ile İlişkili Davranışsal Faktörlerin İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Başar DEMİR

Akdeniz Üniversitesi

Bu projede COVID-19 ile ilişkili davranışsal faktörler incelenmiştir. İlk olarak, 2020 Temmuz ayı sonundan itibaren yaklaşık üçer hafta ara ile 2020 Kasım ayına kadar bireylerin koronavirüs ile ilişkili çeşitli davranış, duygu, tutum ve düşüncelerinin takibi yapılmıştır. Bununla birlikte araştırmamızın ikinci veri toplama dalgasında aşı tereddütü konusunda çeşitli değişkenler ölçülmüştür. Bu ölçümlerin, şu an koronavirüs ile mücadelede birincil gündem olan aşı tartışmaları henüz halkın gündemi olmadan önce alınmış olması mevcut durumu anlama açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda bireylerin aşı tereddütleri, geliştirilecek aşıya yönelik tutum, norm algıları, davranışsal kontrolleri ve aşı olma niyetleri incelenmiştir. Takip eden üçüncü dalgada ise plazma bağışı yapmaya dönük niyet incelenmiştir.

Proje amaçları doğrultusunda, teklifte belirtilen seri kesitsel desen kullanılarak üçer hafta aralıklı dört ana dalgada veri toplanmış, buna ek olarak son dalgadan yaklaşık dört hafta sonra daha küçük çaplı bir takip verisi toplanmıştır. Katılımcılara sosyal medya uygulamalarından duyurularla ulaşılmıştır. Veri projenin ilk ana amacı olan Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Ofisinin COSMO protokolü olarak adlandırılan COVID-19 davranışsal takip çerçevesi bağlamındaki önemli değişkenlerin (risk algısı, kurumlara ve bilgi kaynaklarına güven, duygulanım, endişe, yılmazlık) korunma davranışlarında bulunma üzerindeki etkisi hem dalga içi hem de farklı zamanlarda toplanan diğer dalgaların verileri ile karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmiştir. Bunun yanında, plazma bağışlama ve aşı olma niyetleri planlı davranış kuramı çerçevesinde incelenmiştir.